

Nr 30

Utlåtande i anledning av väckta motioner om tillvaratagande av husmödrars sakkunskap beträffande miljöfrågor m. m.

I de till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 631 av fröken *Ljungberg* och II: 783 av fröken *Wetterström* hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av åtgärder för att tillvarataga de kunskaper och erfarenheter husmödrarna har beträffande miljöfrågor, bostäder, hemarbete, varor, redskap m. m.

I motionerna framhålles att husmödrarna genom att de i stor utsträckning har sitt arbete förlagt till hemmet får erfarenhet och kunskap om bostad, bostadsmiljö m. m.

Då de är kvalificerade som kritiker av varor och redskap borde deras synpunkter komma till fabrikanternas kännedom.

Husmödrarna skulle kunna komma med förslag t. ex. i fråga om förenklade arbetsmetoder, omgivningshygien, ljud-, buller- och föroreningsproblem, möjligheterna att minska olycksfallsfrekvensen i hemmen samt utrustning i bostäder.

Som samordnande instans kunde lämpligen statens konsumentråd fungera.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 783.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande över motionerna från statens konsumentråd samt berett högerpartiets och folkpartiets kvinnoförbund samt socialdemokratiska kvinnoförbundet, husmodersförbundet, centerpartiets kvinnoförbund och Kooperativa kvinnogillesförbundet tillfälle att inkomma med yttrande. De båda sistnämnda har icke begagnat sig härav.

Statens konsumentråd påpekar att det finns en rad kvinnoorganisationer som kan förmedla kontakter för tillvaratagande av husmödrarnas sakkunskap antingen direkt eller genom rådet och anför vidare:

Rådet har redan genom sin sammansättning en direkt kontakt med dessa organisationer. Det behov som här onekligen finns ligger enligt rådets uppfattning i första hand på informationssidan. Husmödrarna vet inte vilka möjligheter de har som förslagsställare och hur de bör bevaka sina upphovsmanrättigheter. Det är därför angeläget att de befintliga konsumentorganens samt organisationernas uppmärksamhet riktas på de i motionerna framförda problemställningarna och då även de svårösta problem som sammanhänger med upphovsmanrätten. Vidare anser rådet det vara angeläget att de problem som beröres i motionen tas upp av de organ som enligt konsumentupplysningsutredningens förslag skall genomföra en effektivare

konsumentupplysning. Rådet avser här särskilt de föreslagna upplysningscentralerna samt den tidskrift av större format som konsumentinstitutet föreslås skola utgiva. Däremot synes det rådet vara tveksamt huruvida ett ytterligare organ skulle kunna förbättra kunskapsförmedlingen på något avgörande sätt. Om kontakterna med befintliga organ inte kan utvecklas tillräckligt bör man överväga möjligheterna att lägga upp löpande intervjuundersökningar med en konsumentpanel för att få kännedom om konsumenternas erfarenheter, kunskaper och önskemål beträffande olika varor och tjänster. Detta skulle komplettera de kontakter som via organisationerna kan erhållas med de aktiva konsumentgrupperna så att man får en statistiskt mätbar kunskap även beträffande de icke organiserade husmödrarnas uppfattningar i olika frågor. Denna metod brukar användas i vissa andra sammanhang, t. ex. i Sveriges Radios lyssnar- och tittarundersökningar. Enligt vad rådet har erfarit användes metoden i Nederländerna för att upprätthålla kontakt med konsumenterna på fältet.

Konsumentrådet avstyrker bifall till motionerna.

Högerpartiets kvinnoförbund framhåller bl. a. att de gifta kvinnornas ökade benägenhet att arbeta utom hemmet nödvändiggör en rationalisering av hemarbetet. Via en förslagsnämnd för husmödrar kunde den stora erfarenhet som husmödrarna besitter utnyttjas. Där skulle även upphovsmanrätten till uppfinningar och förslag bevakas gentemot berörda producenter. På den allmänna marknaden söker man tillvarata alla yrkesverksammas uppslagsrikedom och rationaliseringsförslag. Sådana kan lämnas till företagsnämnderna för bedömning och eventuell belöning.

Motionerna tillstyrkes.

Folkpartiets kvinnoförbund och *socialdemokratiska kvinnoförbundet* anser båda att skäl icke föreligger att inrätta en särskild nämnd för det i motionerna avsedda syftet. Detta bör kunna tillgodoses inom ramen för befintliga organisationer och myndigheter.

Sveriges husmodersföreningars riksförbund framhåller, att förbundet självt tjänstgör som en instans, dit husmödrar kan vända sig med önskemål och synpunkter och anför:

När sådana önskemål framföres genom motion till våra landsmöten sändes förslaget på remiss till samtliga lokalföreningar, ca 600 st., innan beslut fattas. Därigenom vet man att önskemålen, om de bifalles, delas av många. Förbundet vidarebefordrar dem därefter till lämplig instans såsom Statens konsumentråd, Konsumentinstitutet, Varudeklarationsnämnden eller direkt till fabrikanten. Det finns flera organisationer som arbetar på liknande sätt och med dessa organisationer har Statens konsumentråd redan en direkt kontakt. Någon anledning att tillskapa ett nytt organ för denna kontakt synes sålunda inte föreligga.

På det lokala planet borde husmödrarnas sakkunskap kunna utnyttjas genom insatser via byggnadsnämnderna.

Förbundet avstyrker motionen.

Utskottet

Av yttrandena över motionerna framgår bl. a. att det torde ligga inom ramen för olika kvinnoorganisationers verksamhet att förmedla sådana kontakter för tillvaratagande av husmödrarnas sakkunskap som motionärerna efterlyser. Det framgår vidare att statens konsumentråd har betydelsefulla uppgifter att fylla i detta sammanhang. Förslag har nyligen framlagts av konsumentupplysningsutredningen beträffande en effektivare konsumentupplysning, innebärande bl. a. inrättande av upplysningscentraler och ökning av tidskriftsverksamheten. Som konsumentrådet framhållit bör man, om kontakterna med befintliga organ inte kan utvecklas tillräckligt, överväga möjligheterna att lägga upp löpande intervjuundersökningar med en konsumentpanel för att få kännedom om konsumenternas erfarenheter, kunskaper och önskemål beträffande olika varor och tjänster. De åtgärder som kan förväntas med anledning av utredningen torde allmänt sett vara ägnade att förbättra förutsättningarna för att de intressen motionärerna är talesmän för blir tillgodosedda. Utskottet finner i detta läge och i likhet med den uppfattning som uttalats i flertalet remissyttranden, icke skäl föreslå något riksdagens initiativ i ämnet utan får under hänvisning till det ovan anförda hemställa,

att de likalydande motionerna I: 631 och II: 783 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 april 1964

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Schött, Sörlin*, Hellebladh*, Eric Gustaf Peterson, Tage Johansson, Wallmark, Wååg*, Hedlund och Kilsmo;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Jacobsson i Sala, Dickson*, Svensson i Kungälv, Hamrin i Kalmar, Nilsson i Båstekille, Haglund, Börjesson i Glömminge, fröken Anderson i Lerum* och fru Forsling.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.